

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол № 1 від “28” серпня 2018 р.

Зав. кафедри

_____ Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«БАНКІВСЬКІ РИЗИКИ ТА МЕТОДИ ЇХ ВИМІРЮВАННЯ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 3

Розробник: Юнацький М.О.,
доцент кафедри фінансів та
банківської справи, к.е.н.

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	вибіркова дисципліна
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	3
Загальна кількість годин	90
Кількість модулів	3
Лекції, годин	23
Практичні / семінарські, годин	17
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	50
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	2,7
самостійної роботи студента	3,3
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Ціль – надання базових знань щодо теоретичних і методологічних засад управління банківськими ризиками, організації та функціонування системи ризик-менеджменту у банках України, системи оцінки якості управління ризиками з боку наглядових органів..

Завдання: - підготувати студентів із теоретичних питань інституційно-правових засад функціонування фінансових посередників, у першу чергу таких груп фінансових посередників, як фінансово-кредитні організації.

Предмет: економічні відносини, що виникають між суб'єктами фінансового ринку в процесі створення та надання банківськими установами фінансових послуг, а також у процесі отримання таких послуг юридичними та фізичними особами.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність банківських ризиків та їх види

Тема 2. Регулювання та нагляд з боку НБУ за рівнем банківських ризиків через встановлення економічних нормативів і лімітів

Тема 3. Процес управління ризиками у банках

Тема 4. Підходи та методи управління окремими видами ризиків у банках

Тема 5. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту у банках України

Тема 6. Нагляд з боку НБУ за якістю управління ризиками у банках

Тема 7. Оцінка ринкового становища банків на основі рейтингових оцінок

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Характеристика фінансового посередництва та його суб'єктів					
Тема 1. Сутність банківських ризиків та їх види	11	4	2		5
Тема 2. Регулювання та нагляд з боку НБУ за рівнем банківських ризиків через встановлення економічних нормативів і лімітів.	16	4	2		10
Тема 3. Процес управління ризиками у банках	15	3	2		10
Тема 4. Підходи та методи управління окремими видами ризиків у банках	10	1	4		5
Разом за змістовим модулем 1	53	13	10		30
Змістовий модуль 2. : Система ризик-менеджменту у банках та її оцінка з боку НБУ.					
Тема 5 Організація та функціонування системи ризик-менеджменту у банках України	10	3	2		5
Тема 6. Нагляд з боку НБУ за якістю управління ризиками у банках	10	3	2		5
Тема 7. Оцінка ринкового становища банків на основі рейтингових оцінок	17	4	3		10
Разом за змістовим модулем 1	47	10	7		20
Усього годин	90	23	17		50

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Сутність банківських ризиків та їх види	2
2	Регулювання та нагляд з боку НБУ за рівнем банківських ризиків через встановлення економічних нормативів і лімітів.	2
3	Процес управління ризиками у банках	2
4	Підходи та методи управління окремими видами ризиків у банках	2
5	Організація та функціонування системи ризик-менеджменту у банках України	2
6	Нагляд з боку НБУ за якістю управління ризиками у банках	3
7	Оцінка ринкового становища банків на основі рейтингових оцінок	7
Всього		23

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за результатами роботи фінансових посередників та складання на її підставі таблиць та графіків.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Характеристика фінансового посередництва та його суб'єктів			
Семінар - розгорнута бесіда Тема 1. Сутність банківських ризиків та їх види	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність банківських ризиків та чинники їх виникнення. Класифікація банківських ризиків. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Семінар - розгорнута бесіда Становлення й розвиток державного казначейства України
Семінар - розгорнута бесіда Тема 2. Регулювання та нагляд з боку НБУ за рівнем банківських ризиків через встановлення економічних нормативів і лімітів.	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Економічні нормативи діяльності банків і ліміти відкритої валютної позиції як інструменти регулювання банківських ризиків Механізм розрахунку економічних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар запитань і відповідей Тема 3. Процес управління ризиками у банках	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Мета та моделі поведінки банку в процесі управління ризиками Основні етапи процесу управління ризиками у банках Підходи та методи оцінювання банківських ризиків 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар запитань і відповідей Тема 4. Підходи та методи управління окремими видами ризиків у банках	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Управління ризиком достатності капіталу. Управління кредитним ризиком. Управління депозитним ризиком. Управління процентним ризиком. Управління валютним ризиком. Управління ризиком ліквідності. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 1	30		
Змістовий модуль 2. Інвестиційна діяльність на ринку фінансового посередництва			
Семінар запитань і відповідей Тема 5. Організація та функціонування системи ризик-менеджменту у банках України	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Основні принципи побудови комплексної системи ризик-менеджменту в банках. Організаційне та функціональне забезпечення системи ризик-менеджменту в банках. Компоненти системи ризик-менеджменту щодо окремих видів ризиків у банках. 2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, понятійний диктант
Семінар - розгорнута бесіда Тема 6. Нагляд з боку НБУ за якістю управління ризиками у банках	5	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Нагляд з боку НБУ за дотриманням банками економічних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції. Нагляд з боку НБУ за дотриманням економічних нормативів та лімітів відкритої валютної позиції консолідованими групами	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування,

		2. Самотестування 3. Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	понятійний диктант
Семинар запитань і відповідей Тема 7. Оцінка ринкового становища банків на основі рейтингових оцінок	10	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої лі- тератури для обговорення питань: Оцінка ринкового становища банків на основі рейтингових оцінок. Організація та функціонування системи ризик-менедж- менту у банках України. Нагляд з боку НБУ за якістю управління ризиками у банках 2. Самотестування Розв'язати запропоновані ситуаційні завдання.	Тестування, фронтальне та індивідуальн е опитування, понятійний диктант
Разом змістовий модуль 2	20		
Разом	50		

7. Матриця зв'язку між дисципліною/ змістовим модулем, результатами навчання та компетентностями

Результати навчання	Компетентності										
	Загальні					Предметно-спеціальні					
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6
Здатність породжувати нові ідеї (креативність). Здатність генерувати ідеї, які дозволяють реалізовувати затребувані конкурентоспроможні інноваційні послуги у фінансово-кредитній сфері та страхуванні							+				
Здатність застосовувати знання на практиці. Здатність ефективно використовувати на практиці отриманні знання з дисциплін загальної та професійної підготовки								+			
Відповідальність, турбота про якість роботи, що виконується. Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки фінансиста згідно посадових інструкцій							+				
Професійне володіння комп'ютером та інформаційними технологіями. Здатність використовуватисучасне прикладне професійне програмне забезпечення у фінансово-кредитній та страховій діяльності										+	
Культура усного професійного мовлення. Здатність оволодіти нормами мовного етикету та правилами мовленнєвої поведінки співрозмовників під час проведення телефонної розмови, перемовин, дискусій, публічних виступів, що пов'язано з професійною діяльністю фінансиста							+				
Базові загальні знання. Володіти базовими загальними знаннями з фінансів, банківської справи та страхування, що дозволяє розв'язувати прикладні і наукові завдання в цій області. Знання базових підходів, методологій інших дисциплін і здатність застосовувати їх в контексті фінансово-кредитної та страхової діяльності											
Глибокі знання та розуміння. Знання сутності і концептуальних основ розвитку форм грошей, схем та								+			

власному капіталі та вибирати оптимальні джерела його нарощування											
Розв'язання проблем. Здатність швидко та ефективно розв'язувати широке коло проблеми, які виникають під час професійної діяльності, шляхом практичного використання комунікаційних навичок, спеціалізованих знань та сучасних технологій											

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюється у випадку виставлення заліку.

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індивідуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	1		7			8
Тема 2	4	5	7			16
Тема 3		2	3			5
Тема 4		3	3		5	11
Разом змістовий модуль 1	5	10	20		5	40
Змістовий модуль 2						
Тема 5	2	6	5			13
Тема 6	2	6	5			13
Тема 7	6	13	10			29

Разом змістовий модуль 2	10	25	20		5	60
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Банківські ризики та методи їх вимірювання [Текст] : конспект лекцій / М.О. Юнацький; ДонНУЕТ. - Кривий Ріг, 2017. - 194 с.
2. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2121-14>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
3. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди) [Електронний ресурс] : Закон України від 15.03.2001 № 2299-I. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2299-14>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
4. Про кредитні спілки [Електронний ресурс] : Закон України від 20.12.2001 № 2908-III. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2908-14>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
5. Про недержавне пенсійне забезпечення [Електронний ресурс] : Закон України від 09.07.2003 № 1057-IV. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1057-15>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
6. Про цінні папери та фондовий ринок [Електронний ресурс] : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3480-15>. – Назва з домашньої сторінки Інтернету.
7. Юнацький М.О. Бухгалтерський контроль: проблеми організації та звітність / М.О. Юнацький // Глобальні та національні проблеми економіки. Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського. – 2016. – Вип.10. – С. 124-136
8. Юнацький М.О. Концептуальна основа формування облікової політики підприємства для цілей бухгалтерського обліку / М.О. Юнацький // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – Вип. 6/2016. – С. 159-163
9. Юнацький М.О. Використання дискримінантного аналізу для оцінки ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі ПАТ «ЦГЗК») / М.О. Юнацький // Східна Європа: економіка, бізнес та управління : [Електронний ресурс]. – 2018. – Вип. 3 (14). – Режим доступу: <http://www.easterneurope-bm.in.ua/index.php/13-2018-ukr>

10. Юнацький М.О. Аналіз фінансового стану підприємства роздрібної торгівлі
») / М.О. Юнацький // Інфраструктура ринку : [Електронний ресурс]. – 2018.
– Вип. 18. – Режим доступу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/16-2018>
11. Юнацький М.О. Огляд сучасних методів прогнозування фінансового стану
підприємства / М.О. Юнацький // Ефективна економіка : [Електронний
ресурс]. – 2018. – Вип. 4. – Режим доступу:
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6232>
12. Юнацький М.О. Огляд фінансових і не фінансових чинників впливу
діяльності ТНК на економіку / М.О. Юнацький // Економіка та суспільство :
[Електронний ресурс]. – 2018. – Вип. 15. – Режим доступу:
<http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal-14>
13. Юнацький М.О. Облікова політика казначейства щодо виконання бюджету /
М.О. Юнацький // Глобальні та національні проблеми економіки :
[Електронний ресурс]. – 2018. – Вип. 23. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-22-2018>

Допоміжна

1. Аналіз моделювання та управління економічним ризиком :
навч.-метод. посібн. / В. В. Вітлинський, П. І. Верченко. - К. : КНЕУ, 2000. -
292 с
2. , Банківські ризики. Теорія та практика управління : монографія /
Л. Примостка, А. Лисенок, Е. Чуб. - К. : КНЕУ, 2008. - 456 с.
3. Ризики в банківській системі країн Європейського Союзу: методи
визначення та управління / О. Г. Савченко // Київський національний
ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2004. - 235 с ^ Управління банківськими
ризиками: навчальний посібник / під ред. Л. Примосткої. - 2-ге вид., без
змін. - К. : КНЕУ, 2009. - 600 с.
4. Управління ризиками та економічною безпекою : навч.-метод.
посібн. для самост. вивч. дисципліни / [О. Д. Гудзинський, С. М. Су-
домир, Т. О. Гуренко та ін.]. - К. : ІПК ДСЗУ, 2010. - 237 с

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державної казначейської служби України / Державна
казначейська служба України. – Режим доступу :
<http://www.treasury.gov.ua/main/uk/index>
2. Податковий Кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI
[Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу :
<http://zakon.rada.gov.ua>
3. Бюджетний Кодекс України : Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI
[Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу :
<http://zakon.rada.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики / Державна служба
статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<http://www.ukrstat.gov.ua>

- Офіційний сайт Міністерства фінансів України / Міністерство фінансів
5. України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>